

ШўМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 3-шо (155) №, 2026 ий март

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

ЙӨРАТЫМАШ ЧЫЛА ДЕЧ КЎШНЫРАК

Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн 28 февральыште Йошкар-Ола епархий управленийын Юмын Аван «Троеручице» юмогаже лўмеш храмыштыже Юмын литургийым служитлен.

Тений лач тиде кечын святитель Алексей Московскийым пагален шарныме. Вет тудын лўмжō дене монах лияш ўп пўчмō годым Москон да уло Русьын Патриархше Алексей II-ым лўмдыме лийын.

Высокопреосвященнейший митрополитлан Йошкар-Оласе Юмын Аван «Чыла ойган-влакын Куанышт» иконыжо лўмеш храмын клирикше иерей Игорь Коваль, Серафим Саровский лўмеш храмын клирикше иерей Николай Бабиц, протоиерей Михаил Козловский полшенят. Черке мурым регент Татьяна Чернован вуйлатыме «Благовест» архиерей хорын изирак тўшкаже мурен.

Литургийыште Святейший Патриарх Алексей

II-шын чонжо ласкалыкыште лийже манын, посна ектений-влак йонгалтыныт, Юмын литургий деч вара панихидым служитленят.

Умбакаже храм гыч калык Йошкар-Оласе Патриарший площадьыш ошкылын. Тыште митрополит Иоанн Святейший Патриарх Алексей II-шын памятникше ончылно литиям служитлен.

– Мемнан деч кайыше Святейший Патриарх Алексей Юмын Кугыжанышыште лийже, а шкаланна тудын кўштен кодымыжым уло чон дене шуктен шогаш тыланем. Патриарх Алексей II мыланна православий ўшаным арален илаш да тудым арулыкышто кучаш, икте-весе коклаште кугу йōратымашым ашнаш туныктен коден. Патриарх эре «Йōратымаш чыла дечат кўшнырак» манын ойлен, – палемден владыка да Святейший Патриархын памятникше ончыко пеледыш аршашым пыштен.

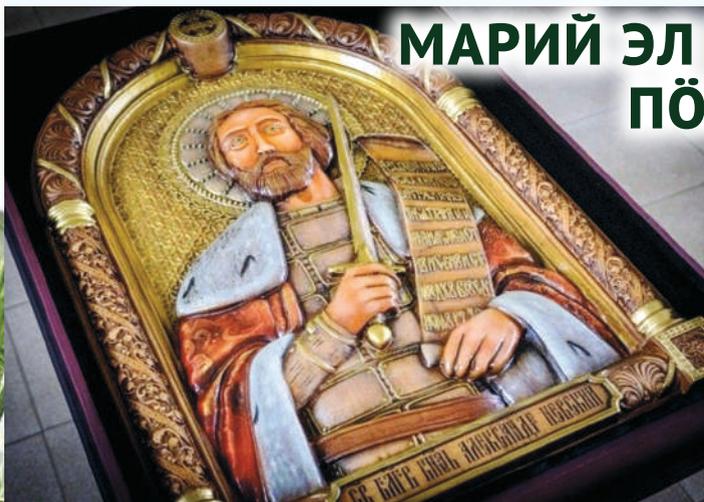
КОК ВИЙ ИКТЫШ УШНЕН

Руш Православный Черкын Волжск епархийже ден Волжск муниципальный округын администрацийже коклаште пырля пашам ыштыме нерген соглашенийым пенгыдемдыме.

19 февральыште Волжск администрацийын актовый залышкыже Волжск епархийын да муниципальный округын егышт погыненыт. Тыште Волжск да Шернурын епископшо Феофан ден Волжск муниципальный округым вуйлатыше Валериян Семенов епархий ден округ коклаште пашам пырля ыштыме нерген соглашениеш кидпалыштым пыштеныт.

Тиде документ образований, тўвыра, тазалыкым аралыме да пенгыдемдыме аланыште, калыкым духовно пойдарыме шотышто ятыр пашам шукташ куштылгылыкым ышта. Кучем ден Черке шке вийыштым пырляшке ушен, Юмын полшымыж дене чыла нелылыкым сенген кертыт.

Владыка тыгак залыште шинчыше-влаклан Кугу Пўтö, тудым кузе чын кучымо нерген ойлен, тиде пўтö полшымо дене йöратымашым пенгыдемдыме да тыге осалым сўмырал шуэн кертме нерген умылтарен.

МАРИЙ ЭЛ ВУЙЛАТЫШЫН ПÖЛЕКШЕ

Марий Эл Республикым вуйлатыше Юрий Зайцев Килемар ола шотан поселкысо Святой пророк Илия лүмеш храмлан святой благоверный князь Александр Невскийын юмонажым пöлеклен.

Республикым вуйлатыше Килемар муниципальный округышто 26 февральыште паша дене лийын да поселкысо храмышкат пурен. Тыште 2010 ийыште кугу пожар лийын, черкын тошто пу оралтыж деч нимо кодын огыл. Но Марий Элын кучемже калыклан полыш

кидым шуялтен: республикысе «Культурное наследие» программе почеш кермыч гыч черкым чогаш тўнгалыныт. 2020 ийыште тиде кугу паша мучашлалтын. Храмым святитленыт, да тудо калыклан угыч омсажым почын, духовный рüдерыш савырнен.

Марий Элым вуйлатыше черкын настоятельже протоиерей Андрей Романов дене вашлийын мутланен да храмлан надыр семын шке пöлекшым кучыктен.

Анфиса ЭМАНОВА ямдылен

САЛАМЛЕНА!

«Мироносицкий вестник» журналым лекташ тўнгалмыжлан 30 ийым темымыж дене шокшын-шокшын саламлена!

Тиде савыктышын икымше номерже 1996 ий февральыште Йошкар-Олан да Марий Элын епископшо Иоаннын благословитлымыж почеш эн ончыч газет семын лектын. Илен-толын, газет журналыш савырнен да тўжем дене лудшо деке кажне тылзын вашка, у деч у православий увер-влакым нангая.

Журналым ямдылыше коллегына-влаклан поро пашаштышт Юмын полышыжым тыланена. Тек «Мироносицкий вестник» кужу-кужу курыман лиеш!

МЫЙ ТЕНДАН ВЕРЧ КУМАЛАШ ТЎНГАЛАМ...

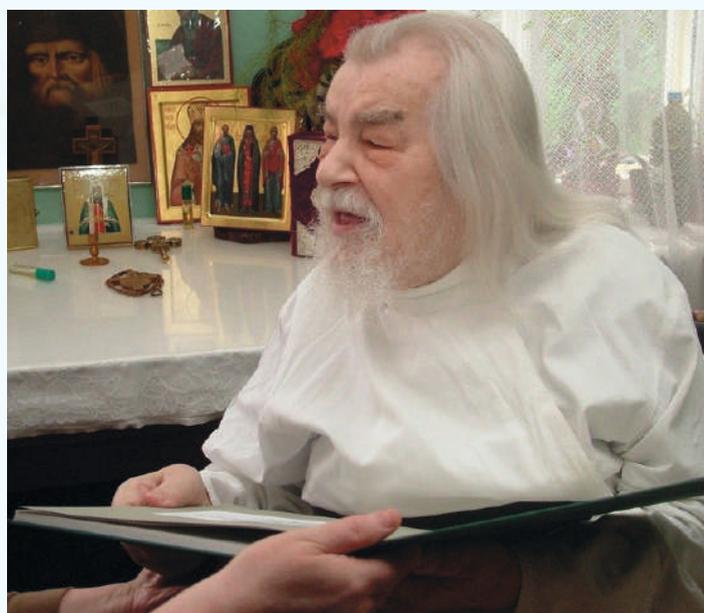
Кажне егын илышыштыже шўм-чонлан келшыше ег вашлиялтеш. Ончыч тиде айдемым ужынат, паленат отыл, а кўчык жапыште тудо тыланет эн лишыл егыш савырнен шинчеш.

Лач тыгай энгертыш мыланем Псково-Печерский архимандрит Иоанн (Крестьянкин) ыле. Тудын могай улмыжым сайынарак почын пуаш манын, ик историйым шарналтем. Тидыже мый денем огыл, а шкем гаяк черке пашаенг дене лийын, сандене лўмыштым ом ончыкто.

Кок самырык священник пеш кугу йолташ лийын. Марлан ака ден шўжарым налыныт. Икана чылан паломник семын Псково-Печерский обительыш миеныт. Старец Иоанн (Крестьянкин) дене кузе вашлиймышт да тушто могай мутланымаш лийме нерген мыланем вара иктыже ойганен каласкален:

– Батюшка Иоанн деке пурен веле шогална, тудо пўкен гыч писын кынеле, ала-могай книгаг ордыжкў пыштыш. Саламлалте да илышна нерген йодышто. Ме шкенан нерген кўчыкын каласкалышна. Вучыдымын тудо Николай Васильевич Гоголь нерген ойлаш тўнгале. Тылеч ончыч ордыжкў пыштыме книгажым узш кидыш нале да мыланна «Иван Иванович ден Иван Никифоровичын ваш сырымышт нерген повесть» ойлымышым почын ончыктыш. Мемнам тўслен ончалын, мыйым «Иван Иванович», а мыйын посанам «Иван Никифорович» мане. Мутланен шинчымына годым мыскара семын эше икмыняр гана мемнам тыгак лўмдыш.

Тудо мемнан дене ончыкыжым мо лийшашым шижтара манын, тунам ушешат возын огыл. Шкенам шуко палышылан ончыкташ шонен, батюшка деч иктым-весым йодыштынна. А тудо шке кидше дене возен ямдылыме «Пылпомышто улшо мемнан Ачана!» молитвам кажныланна кучыктыш. Тушто «Кудалте мемнан язык-шамычнам, весе-шамычын языкыштым кудалтымына гаяк» манме шомак-влакым йымач

удыралын. Мемнан дене чеверласымыж годым ончалтышыже шўлыккан ыле. Лектын кайымына годым шыпак пелештыш: «Мый тендан верч кумалаш тўнгалам, а лу ий эртымек, поснак чот кумалам».

Посана лийшем дене ме ончычат пеш келшенна, а акак-шўжаракым марлан налме деч вара шкежат изак-шоляк гай лийынна. Тыге ваш келшен илымылан сатана кўранен докан – ме ваш ужмышудымаш марте сырен кудалтенна. Шкеже веле огыл, уло ешнама ть осалышке шупшылынна.

Икана Юмын литургийыште «Отче наш...» молитвам мурымо годым батюшка Иоаннын возен пуымо кагазше да тушто йымач удыралме шомак-влак шинча ончылнем сўретлалтыч: «Кудалте мемнан язык-шамычнам, весе-шамычын языкыштым кудалтымына гаяк». Юмын кугу чаманымашыже да батюшка Иоаннын кумалмыж дене ме тунам шке шыдынам сегоен кертынна. Ваш сырен илымына жапыште пелашем да эргына рак чер дене колышт. Тыгай ойго деч вара веле мый посана деч прощениым йодын кертынам. Тылеч ончыч тидым ыштен омылат, кызыт пеш чаманем.

Протоиерей Димитрий ХАРЦЫЗ

ЧОН КУАНА

Кажне школышто январь-февральыште Военно-патриотический шўлышан мероприятий-влак эртат. Ик тыгай тат Господь Иисус Христосым вашлийме (Сретенье) пайремлан келшен толеш.

Тиде кечын Морко районысо Арын школын 2–9-ше класслаштыже тунемше-влак эн йоратыме «Зарнице» модыш дене модыт. Теният тиде йўла ордыжеш ыш код. Эн ончычак храм тураште поро пашалан полшышо молитвам лудынна. Вараже «Йошкарге», «Ужарге», «Канде», «Кўрен» командылан шелалтын, маршрут почеш станцийлаш вашкенна.

Модышлан ончылгоч сайын ямдылалтынна. Икшыве-влак чыланат чолга да чулым лийышт манын шонен, сценарийым келыштарыме. Шуко инвентарым ямдылыме. Команде-влак станцийлам эрташ кўлын: винтовко гыч мишеньыш логалташ, гранатым «тушманын» танкыш кышкаш, миным кычалаш, канатым шупшаш, шочмо элнан историйже дене кылдалтше йодышлан чын вашмутым муаш, икымше медицине польшышым пуэн мошташ, строй дене мурым мурен эрташ.

Игече пылан ыле. Лумеш йол пижын гынат, чылам патриотизм шўлыш авалтен. Команде-влак кажне заданийым лийжак манын шуктеныт. Вет шукынжо ончыкыжым шочмо элнам аралаш тўнгалыт.

Тимур Семеновын командыже чыла шотышто нелылыкым сенген, ончылнырак лийын. Иван Михайловын командыже, мурым мурен, строй дене чаткан эртен да военный историй дене викториныште шуырак йодышлан вашештен. Дима Александровын тўшкаже «Икымше медицине польш» станцийыште ойыртемалтын. Кирилл Егоровмыт миным шуырак муыныт да пневматический винтовко дене лўйкалымаште

шагал огыл очком погеныт. Тўшка сенымашлан кажне икшыве шке изирак надыржым пыштен.

«Зарнице» модышым Арын селасе Христосын Шочмыжо лўмеш храмын настоятельже протоиерей Николай ача да черкыште пашам ыштыше-влакын полшымышт дене эртаренна. Ушандарен каласен кертына: «Модыш годым кажныже шке вийжым терген, моштымашыжым ончыктен, йолташын польшышым шижын». Келшымаш сенген. Чылалан шере пўлекым кучыктеныт. Сретенье пайрем дене ваш-ваш саламлен, Юмылан тауштен, трапезныйыште тутло кочкышым тамлаш да чайым йўаш тыгак кугу куан лийын. Ме чыланат моткоч йывыртыше мўнгышкў ошкылна. Тыгай тат чоным куандара!

**Александра БОГДАНОВА, Ксения АЛЕКСЕЕВА,
Нина ЯКОВЛЕВА,
Арын селасе «Пырче» Рушарня школ**

ЙОДЫШ-ВАШМУТ

*Сар корным эртыше
рвезе-влаклан тунамсе
шучко жапым кузе мондаш?
Нунылан кузе «янлыкыш»
савырнаш огыл? Арака
«лаканыш» пуренгайыме деч
кузе утлен кодаш?
Анна Николаевна*

Йошкар-Оласе ракетный дивизийын полковой священникше, преподобный Серафим Саровский лүмеш храмын клирикше Георгий Колотов вашешта:

– Чын. Тыгай сүрет дене илышыште мыланна чүчкыдын огыл гынат, но тукнаш логалеш. Шке ойгына дене шкет гына кодмекына, ме чыла тургыжландарыше йодышым айдеме койышлан келшышын петыраш төчена. А айдемын койышыжо пеш лушкыдо, сандене южыжо янлыкышкат савырна, арака «лаканышкат» пуренгая.

Но айста инок Киприанын примержым налына. Совет Ушем войскан Афганистаныште улмыш годым тудо, полковник Валерий Бурков, тушто передовойышто авианаводчик лийын. 1984 ийыште кок йолжымат минеш кұрыштын. Госпитальыште помыжалтмекыже, вигак лётчик Маресьевым шарналтен. Вет Маресьеват Кугу Отечественный сар годым кок йол деч посна кодын, шкена-влак деке вўр йоген нушкын миен шуын. *«Мый элемлан служитлышаш верч садак илаш тўнгалам»,* – каласен тудо.

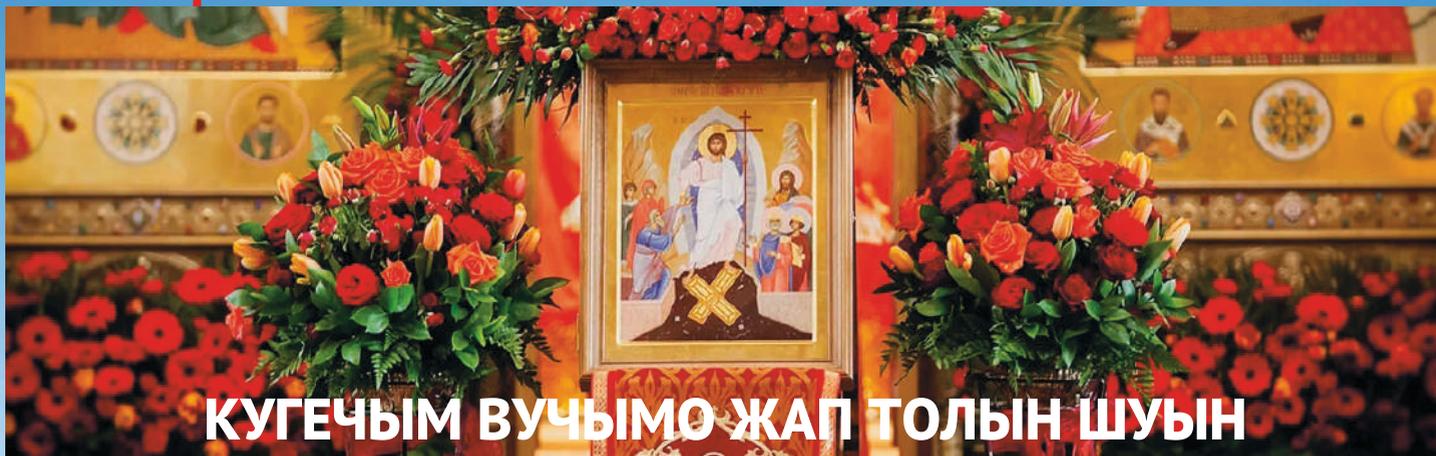
Ту пагытыште Юмылан ўшаныме нерген йўкын ойлаш чаралтын. Могай ўшан совет офицерын кўргыштыжў лийын – мыланна кызыт ойлаш неле. Но лётчик Маресьев илыше кодын да йол ўмбакаш шогалын гын, тугеже могай-гынат ўшан лийын. Аважат, очыни, эргыж верч йўдшў-кечыже Юмын сўрвален. Маресьевлан протезым ыштеныт, а протезше 1914 ийысе, Империалистический сар годсо, лийын. Тудо тыгай протез дене самолётыш уэш шинчын чонгештыл кертын.

Сандене полковник Бурковат шкаланже каласен: *«Мыят Маресьев семынак чонгештылаш тўнгалам».* Тудланат протезым ыштеныт. Тудат йол ўмбакаш шогалын, тудат элжылан служитлен да служитла, ынде инок чиныште, 2016 ийыште тудо Киприан лўм дене монахыш ўп пўчмў йўлам эртен, кызыт Москосо Высоко-Петровский монастырышын монахше. Монастырыште пеш

шуэн лиеда, протезан гынат, гўжлен шогышо фронтыш чўчкыдын кудалыштеш. СВО-што улшо салтакна-влакым лыпландара, шўм-чонышкышт ласкалыкым пурта.

Икана инок Киприанлан тудын шкенжын эм-лалтме госпитальын вуйлатышыже йынгыртен: *«Кудал тол мемнан деке! Тыште тыйын семына-так йол деч посна кодшо кок рвезе кия. Коктынат шкеныштым шке пытараш ямде улыт».* Монах госпитальыш миен, эмлымверын халатшым чиен, коляскыш шинчын, кок протезшыге кудашын да нине рвезе-влакын палатышкышт кудал пурен саламалтын, икмыняр жап мутланен шинчен. Тыге икмыняр кече коштын. Тиддеч вара ик жап нунын деке миен огыл, а вара кок йолышкыжат протезшым пижыктен, полковник формыжым чиен да палатыш пурен: *«Здравия желаю! Тебе ужыда, мый тўрланен шуым!»* – манын тудо. – *«Мылам протезым ыштен пуышт, угыч элланан служитлаш каем. Чеверласаш пурышым».* Нине кок рвезет ўрмышт дене пелештенат кертын огытыл. Тебе тыге инок Киприан кок самырык еным колыма деч утарен. Тыгай примерже тудын илышыштыже ятыр лийын.

Шке вийдымылыкшым Юмын полшымыж дене шкеак сенен кертше айдеме вес егланат полшен кертеш. Юмын полшымыж дене гына ме тўрлў кумылшупшмаш да моло кўлеш-оккўл деч утлен кертына. Черлым, чот ойгырышым, йол але кид деч посна кодшым веле огыл лушкыдылык авалта, тудо таза енымат сенен кертеш. Тыгай годым кап корштымым огыл, а чоным эмлаш кўлеш. Тидым илыме курымыштына нумалшаш ыресна семын ужман. Тыгай энгек гыч Юмын полшымыж дене гына лектын кертына, языкнам касарымына дене Юмын порылыкшым сулена, тўрлў кумылшупшмаш деч утлена, курымашлык илышлан ямдылалташ тўнгалына. Лач тунам чоныштына Юмын чаманымашыжын волгыдыжо волгалт кая, да тиде волгыдо дене ме весешамычимат волгалтарен кертына.

КУГЕЧЫМ ВУЧЫМО ЖАП ТОЛЫН ШУЫН

Кугу пүтө тений 23 февральыште тўналын.

Икымше арнян православный храмлаште кас службо годым преподобный Андрей Критскийын ۆкынен шортмо Кугу канонжым лудыныт. Тудым Андрей ачана VIII курымышто возен коден.

Ныл ужашлан шелме каноным ик ужаш дене ныл кастане лудыныт. Пеш келге содержанияны ты возымашым лудмаш христианинлан пүтө подвигыш пенгыдынрак шогалаш полша. Вет Кугу пүтын ик тўн духовный задачыже – айдемылан шке илышыже нерген келгын шоналташ, илышыштыже да койыш-шоктышыштыжо улшо уто-ситыжым ужаш да Юмын полшмыо дене тудым кунар-гынат тўрлаш. Тидым ок ыште гын, айдеме Кугу пүтым мучашлыше Волгыдо Кугече пайремын куанжым тўрыс шижын ок керт. Шке сулыкшо верч, яндарлык кўкшытыш нўлталт шудымо улмыж верч шортмаш гыч тўналме Кугу пүтө подвигым кажне айдеме Ылыж кыселше Господь Иисус Христос верч йывыртмаш дене мучашла.

Кугу пүтылан ямдылалтме жап айдемым тошкалтыш гай кўшкў нўлта. Теве икымше арня эртымек, 1 мартыште, Православийын Сенымашыже – 843 ийыште юмоҥа-шамычым да тушто ончыктымо святой-влакым пагалымашым уэш илышыш пуртымаш – палемдалтеш. Кудо храмыште владыке-влак служитлат, тушто ты кечысе кумалмаш путырак чот ойыртемалтше, шўм-чонет веле огыл, могыр коваштетат чытырна.

8 мартыште святитель Григорий Паламам пагален шарнат. Тудо 1359 ий марте илен. Илымыж годым пеш кугу суапым ыштен коден: айдеме Юмо дене ваш кылым ышта гын, Тудын «нетварный» энергийжымат ужын кертеш манын туныктен.

Кумшо арням «Ыреслан кумалме арня» маныт, вет Господьын Ыресеш колымыж дене Ырес кугу куатан лийын да айдеме тукымлан утаралтмашым конден.

Нылымше арнян ме VI курымышто илыше преподобный Иоанн Лествичникым пагален шарнена, вет тудын возен кодымо «Тошкалтыш» («Лествица») туныктымашыже Юмылан ўшаныше-влаклан духовный кўкшытыш кўзымў корно лийын. Тиде арнян эше кок ойыртемалтше кече уло. Вўргече кастане Андрей Критскийын ۆкынен шортмо Кугу канонжым иканаште

тўрысnek лудыт. Тунамак VI курымышто илыше преподобная Мария Египетская илыш корныж дене палдарат, сандене тиде кумалмашым рушлаже «Мариино стояние» маныт.

Кугарня кастане, 27 мартыште, Юмын Эн святой Аваже лўмеш акафист лудалтеш. Черке Устав почеш ты акафистым ийлан ик гана веле лудыт.

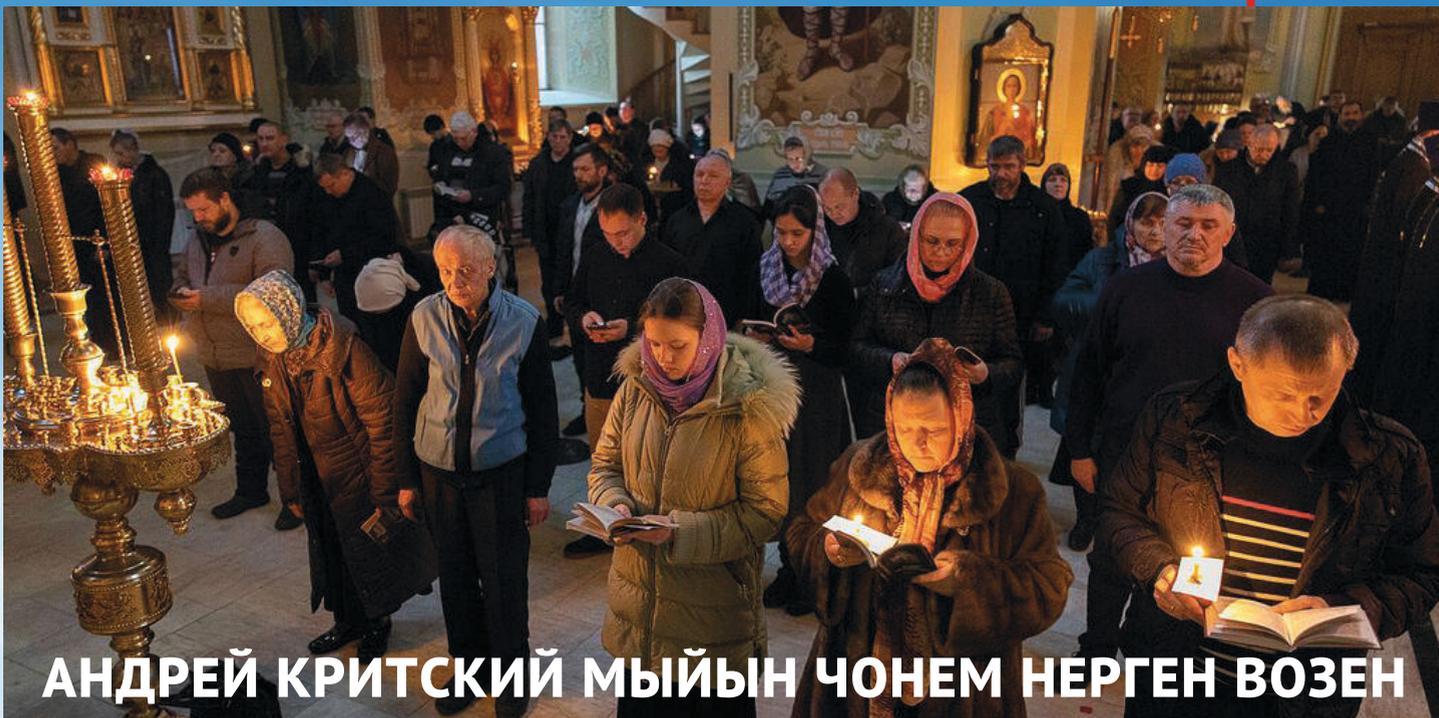
Преподобный Мария Египетская пагален шарныме кече 29 мартыште эше лиеш. Самырыкше годым чот сулык илыш дене илымыжлан чот ۆкынен, тудо 47 ий шкетын ир мландыште шолып илен, йўмў шумо да шужымаш дене орланен, чара капше йўштў годым кылмен, шокшо годым кечеш йўлен. Шке илышыжым вашталтен кертмыж дене тудо калыклан чапле примерым ончыктен.

30 март гыч 6-шо арня тўналеш. Тудым рушлаже «седмица ваий» маныт, грек йылме гыч «пальме укш арня» манын кусаралтеш. Ожно Господь Иисус Христосын Иерусалим олаш Чапландаралт пурымыжым тений ме 5 апрель кечын пайремлена. Осыгечынже Тудо ныл кече ончыч колышо Лазарь йолташыжым ылыжтен кыселтен. Саде уверже калык коклаште пеш писын шарлен. Тыгай чудым ыштен кертше «пророкым» ужаш манын, шуко калык погынен да Иисусым пальме укш дене йывыртен вашлийын. Мемнан велне пальме укеат, еҥ-влак шертне пушенгын нарынче мамыкан укшыжым черкыш намят.

Кугу пүтын пытартыш арняжым «Орлыкым чытыме арня» маныт, вет тунам еҥ-шамыч Юмын Эргым орландараш да Ыресеш пудален пушташ тоштыныт. Господь Иисус Христосын кугу орлыкым чытымыжым шочмо гыч тўгалын шуматкече марте шарнена. Но вучымо Кугече, Иисус Христосын волгыдын Ылыж кыселмыже лийшашым ончылгоч шижтарыме семын тений тиде арнянак, 7 апрельыште, Юмын Авалан Поро пўрымашан Уверым пумыо (Благовещений) кече, а эрлашыжым Архангел Гавриилын погынжо палемдалтеш.

Куан ден ойго да ятыр сомыл дене темше ты арня эртымым шижынат от шукто, Иисус Христосын Ылыж кыселме кечыже – Волгыдо Кугече – толынат шуэш! Йывыртмаш дене темше Кугече арня 18 апрель марте шуйна.

Анастасия ЧЕМЕКОВА ямдылен

АНДРЕЙ КРИТСКИЙ МЫЙЫН ЧОНЕМ НЕРГЕН ВОЗЕН

Мый, самырык священник, тунам ўдырамаш монастырьыште служитленам.

Монастырьыште службим ласкан да кужун эртаренна. Кугу Пўтө годым Андрей Критскийын канонжым лудмо службо кум шагат утла шуйнен. Кокымшо священник дене коктын Кугу каноным черет дене лудынна. Хорын пеш лыжган «Серлаге мыйым, Юмо, серлаге» манын мурымыжым аналой воктене колышт шогымым годым шинчамлан палыдыме ўдыр перныш. Черкыш эре коштшо прихожан-шамычым мый сайын паленам, а тиде самырык ўдырым але марте ужын омыл ыле. Алакузе вучыдымын пурен да омса воктен верланен докан. Шкеже иктаж латшым ияшрак, модо почеш пеш чаплын чиен, чурийжым да шинчажым чот чиялтым тора гычак тогдаяш лийын. Тудо, кушко логалмыжлан ўрын, вачыжым туртыктен шоген. «Уке, кужун ок шого, вашке тышеч кая», – шоналтышым.

Хор ирмос ден тропарьым, седальным мурен, а ме священник йолташем дене коктын стих-шамычым лудынна. Теве «Илышем йўд пычкемыште эрта, сулыкемын йўдшў мыланем пич пычкемыш да неле вудака лийын; Утарышем, Тый мыйым волгыдын шочшыжым ыште» манын каласыме стихыш шуынна. Ончем: тиде ўдырет омса деч корангын да ончыкырак куснен, сортам ужалыме вер воктене, ўмылыштў, колышт шога. Теве хор пешак чонеш логалшын «Чонем, чонем, кынел, молан малет? Мучаш лишемеш, да тый ўрмашыш пурет: Чыла вере улшо да чыла темыше Христос Юмо тыйым чаманыже манын, вашкерак помыжалт» кондакым мурен. Ўдыр эше икмыняр ошкылым ончыко ыштыш да волгыдышко лектын шогале, шкеже утен каен шортеш. Шинчавўдшў йорге йогымо дене чурийже чиялген пытен. Чот шортмыжо чыла енын чонжым туржын гынат, нигў тудым чарен огыл, воктекеже нигў лишемын огыл. Ен-шамыч умыленит: Юмын порылыкшо тудын чоныштыжо погынышо лавырам тыге мушкын луктеш.

Службо мучашлалтмеке, чылан мўнган-мўнгышкышт тарванышт, саде ўдыр гына черке покшелан шоген кодо. Лишеммем ужын, ойлаш тўнгале:

– Батюшка, мый чыла улышышым... Мый кызыт шке нергенем чыла улышышым. Шоненам, мыят чылашт семынак илем, а тыште «Чонем, чонем, кынел, молан малет? Мучаш лишемеш, да тый ўрмашыш пурет». Мыйын чонемат мала. Илышем кызыт пычкемыш омо гай, нимо сайже уке. Моторракын койын, чаплыракын чиен, поян качым муаш шоненам.

Ме тунам эше кужун мутланенна. Тудлан Андрей Критскийын канонжын шке чоным сайын улылаш полшымыж нерген ойленам. Ўдыр шкеат улылен: мландымбалысе «чиялтыме» моторлык Юмо ончылно вожылмашыш савырна, чын тўсшў раш почылтеш. Самырык чонжо тидым шижын, шкеже ончыкылык яндар корнылан тўнгалтышым пытен. Чеверласыме деч ончыч эше тыге каласыш:

– Батюшка, мый але марте черкым шонго кува-шамычын перныл коштмо верыштылан веле шотленам. Таче пешак вичкыжын чиенамат, кылменам, изишак ыраш манын, ен-шамыч почеш пурышышым. А лудмым колышташ тўнгалым гын, туге чучо, пуйто Андрей Критский тўжем ий ончыч мыйын илышем нерген возен.

Ты ўдыр ончыч жапын-жапын, а вара чўчкыдынрак храмыш кошташ тўнгале. Вара марлан лекте, кок йочам ыштыш, уло ешыж дене службыш коштыч.

А мый ынде вес черкыште служитлем гынат, Кугу Пўтө годым каноным лудмем годым кажне гана тудым шарналтем. Вет кўн чонжо пешкыдемын шуын огыл гын, могай улмыжым ты канон воштончыш семын почын ончыкта. Тидым улылет гын, Христосын йўратымаш шўлышыжым кўргышкет пуртен кертат, теве тиде ўдыр семын шортын колтет да Христос почеш йывыртен кает.

Иерей Виктор НИКИШОВ

ГОСПОДЬ, МЫЙЫМ, СУЛЫКАНЫМ, ПРОСТИТЛЕ!

«Уло Евангелийын тўн шонымашыжым кўчыкын каласаш лиеш мо?» манын йодыт гын, те кузе вашештеда?

Мый тачысе ушем дене тыге каласем: *«Мый огыл мо, Господь?»* Евангелийын тўн шомакше тиде! Кө тидым ок умыло – тудо Евангелийыште нимом ок умыло. Илышыштыже тудлан Утарыше Христос огеш кўл, духовный илыш тудлан модыш гына.

Уло Евангелий ты йодыш гоч тергалтшаш. Христианин тидым ок умыло гын, шўмыштыжө ты ойсавыртыш кўдырчыла ок сургалт гын, тугеже Евангелийыште нимом умылен огыл але (тидыже эшеат шучкырак) йөршын вес семын умылен. «Мый огыл мо, Господь?» Мый, конешне, мый. Эн кугу апостол. Господь көм эн кугу апостоллан шогалтен? Кум гана Тудым ужалышым, Петрым! Лўдмыжлан, лушкыдылыкшылан көра. Тунамсе тудын лўдмыжым умылаш лиеш, ме кажныже лўдшө улына, кажнынан лушкыдылыкна уло. А тебе Иудам кузе умылаш? Вет тудо шке Туныктышыжым лўдмыжлан көра огыл, а улыжат 30 ший оксала ужален. Тенгече Тудым йөрарен, а таче 30 ший окса тудлан шергырак лийын. Ты оксаже өрдыжъен-шамычым тойышаш мландым налаш веле ситен.

Петрым, шке лушкыдылыкшылан верч «Тудым ом пале» манше еным, кузе Господь эн кугу апостоллан шогалтен? Тунам öрыктарыше чудо лийын. Христосым тойымек, апостол-шамыч нимом умылен огытыл, вожге куклен шуымо пушенте гай лийыныт. Тылеч ончыч нуно Тудын чапланыше пашаже, нигунам уждымо кугу паремдымашыже-влакым ужыныт. Тудо ен-шамычым паремден, а Шкеже ыресеш пудалыме кечен? Лўдын, öрын шинчымышт годым мирносице ўдырамаш-шамыч толыныт да каласеныт: *«Тудо ылыж кынелын»*. Апостол-шамыч тидлан ўшанен кертын огытыл. Тудым

ужаш эн ончыч Петр кысел куржын. Шоналташ гын, кум гана «Христосым ом пале» манын ойлышо ен вожылмыж дене Христос деке огыл, а вес вере куржшаш ыле. Уке, тудын чонжо Христос верч чотрак йўлен.

Генисарет ерыште Господь колым кучен да каласен: *«Шочшем-шамыч!»* Йöратыме тунемшыже Иоаннын шўм-чонжо тора гычак шижын – тиде Туныктышо! Чыланат Тудын деке вашкеныт, пушкольмо дене чотрак удыреныт, а Петр, чытен кертде, вўдыш тöрштен, пушым ончылтен ийын каен. Христосым йöратымыже шке лушкыдылыкшым, чылашт деч уда улмыжым, шке верч вожылмыжым сенген. Господь тудым кугурак апостоллан шогалтен да лач тудлан каласен: *«Мый тыланет Пылпомыш Кугыжанышын сравочлажым пуэм. Мом тый мланде ўмбалне пидат, пылпомыштат пидме лиеш, мом мланде ўмбалне рудет, пылпомыштат рудымо лиеш»* (Мф. 16:19).

«Мый огыл мо, Господь?» – Евангелийын тўн шомакше молан тиде улмым тый ынде умылышыч? Тидым умылышо енлан Утарыше Христос кўлеш да Евангелий тудын илыш негызше лиеш. Утарыше деч посна тудо пыта, иленжат ок керт, илышынек шўеш. Христос – тиде илыш, Христос – тиде волгыдо, Христос – тиде пиал. Тудын деч посна чылажат ойго, шўймаш да шакше пуш.

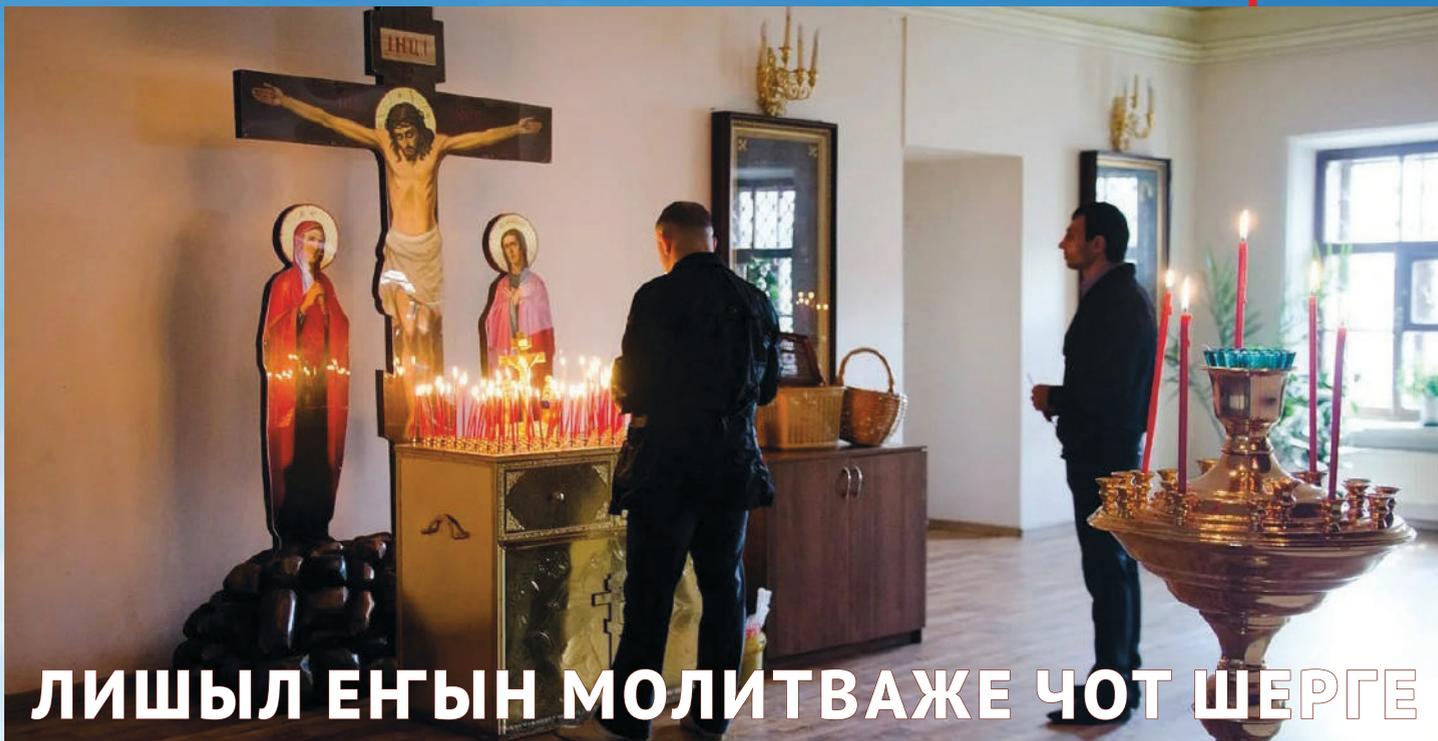
Господь ўчим ыштыше огыл. «Мый огыл мо, Господь?» манмым Тудо мемнан деч вуча. *«Тол, йöратыдем, Мый тыйым проститлем. Мый тидым шукертсек вучем, но ыштыме сулыкет верч тый шкеже öкынышаш улат»*, – ойла Тудо. Айдеме шке сулыкшо верч ок öкынö гын, кузе тудым проститлет?

Евангелийын да уло христианствын тўнжö «Мый кө улам!» огыл. Шкенжым кугуэш ужшо ен Христос деке огыл, а Тудын деч öрдыжкö куржеш. Теве Евангелийыште ончыч ачаж деч ойырлен лектын кайыше да öрдыжтö коштшо, шужен-ярнен, ўнышемын, ачаж деке тарзе лияш пöртылшö эрге нерген ойлалтеш. Тудым ачаже йывыртен вашлиеш, пöртылмыж лўмеш пайремым ышта. Христос кажне еным тыгак йöрата, йывыртен вашлиеш, öндалын, пырля шортеш.

Кажне пўтö деч вара Христос деке *«Юмо, мыйым, сулыканым, серлаге»* манын лишемман. Мый пўтым кучем, поро пашам ыштем, тидлан, тудлан полшем манын кугешныман огыл. Тыгай-шамыч деч Господь корангеш, а шкеныштын сулыкышт верч öкынен шортшо-влакым чаманен проститла. «Мый огыл мо, Господь?» – тидым эре шарныман, вет шке сулыкна дене ме Тудым уэш да уэш ужалена.

Сулыкшылан көра пытен шушо ен Утарыше Христосын кўлешлыкшым сайын пала. *«Господь, мыйым, сулыканым, проститле, шот дене илаш ўнышылыкым да ушым пу!»* – манеш тудо. Господь, мыланнат ўнышылыкым да ушым пу, чамане мемнам, сулыкан-шамычым. «Мый огыл мо, Господь?» Конешне, мый, Господь. Аминь.

Протоиерей Сергей БАРАНОВ

ЛИШЫЛ ЕНГЫН МОЛИТВАЖЕ ЧОТ ШЕРГЕ

Айдемын колымыж деч вара тудын чонжо Амландымбалне мо ышталттым чыла палаш тўналеш.

Шочшыжын, родо-тукымжын, палымыже-влакын ойлымыштым колеш, мом шонымыштым шижеш. Лишыл енге-влакын туддеч кодшо погым тавалымыштым, сберкасыште аралыме оксажым вашкерак руалташ вашкымыштым, пачерым кўлан кодымым тергымыштым, тудын дечат пайым налаш амалым кычалмыштым ужеш. Вара нуныжо поминкам эртараш погынат, кочкыт, аракам йўйт. «Поминка годым арака чаркам ваш пералташ ок лий» малдалыт. Но ик-кок чаркам нўлталыт да ойгырымо нерген чылт мондат, уло йўкын веселан мутланаш тўнгалыт, могай амал дене погынымыштымат огыт шарне.

А колышо енгын чонжо тыгодым пеш орлана. Ме чыланат сулыкан ег улына. Кунам айдемын капшым роکش тоят, чонжо тергымаш гоч эрта, тудым рушлаже «Мытарстве» маныт. Коло тўрлў тыгай тергымашым эртыман. Ты жапыште колышын чонжылан мландымбалне кодшо ег-шамычын молитвашт, тудын верч Юмым сўрвалымышт чот кўлеш. А нунышт молитвам лудмо олмеш ала-могай кўлеш-оккўл дене толашат: нигўлан да нимолан кўлдымў веноклан оксам кышкат, яшлык дене аракам налыт, кугу сумка дене кочкышым нумалыт.

Родо-тукымжо гыч иктажше ала храмыш толеш да йодеш: «Лишыл егна колен колтыш, мыланна ынде мом ыштыман?» Тудлан сорокоустым заказатлаш темлат, а мо тиде тыгае – тудо огешат пале. Ончылгоч отпеватлат гын, оксам тўла, вара ошман пўтыралме пакетым, молитвам налеш. Тудлан умылтарат: «Венчикым колышын сангашкыже пыштыза, молитван кнагам пурла кидышкыже кучыктыза». Тидыжым ыштат, тыгай годым палышыжат пеш шукин лектыт. Но вот оксажым тўлат, а кумалашыже нигў ок кумал. Тек тудын верч алтарыште служитлыше кумалеш,

а тудыжо ты енгым черкыште нигунам ужынат огыл. Тудым илымыж годым пала гын, уло чонжо дене кумалеш ыле, а кызыт але Марья, але Дарья лийже, колышын лўмжў тудлан нимомат ок ойло.

Святой-шамыч шке шўлышышт дене ег нерген чыла паленыт, сандене илышыште уждымо ег верчат лишыл ег семын кумал кертыныт. Но Юмылан йўрышў святой енге пеш шагал, тидлан вет ўмыр мучко тыршыман. А колышо енгын чонжо лишыл енгын полышыжым, молитважым вуча, но вучен ок шукто, вет кызытсе жапыште тыршаш шонышыжо уке гаяк.

Теве ынде чон пеш лўдыкшў тергымашыш чонешта. Духовный улмыжлан кўра айдемын чонжо тўрлў шўлыш дене темше. Господь Иисус Христос мемнан чоннам Святой Шўлыш дене темаш шонен. Но ме ўмырна мучко тудым святость але Юмын порылыкшо олмеш йырнык дене темена: кугешныме, кўраныме, яжарланыме, оксам да погым йўратыме, опкынланыме, енгым осалыш луктын ойлымо, ег нерген шоям шаркалыме дене, вес енгым пагалыдыме шўлыш, тўрлў намысле паша да шонымаш дене лавыртена.

Кажне осал койышын шке озаже – ияже – уло. Нине ия-шамыч ўмырна мучко чоныштына озаланат, а колымо деч вара чоннам тамыкыш нангаяш вагат, ондален кертше опышым шындылыт. Кў кочкаш-йўаш йўрата – нунылан пуйто чапле сий дене темше ўстелым ончыклат, йылморгаж-шамычым оккўлым ойлышташ таратат, яжар еглан уда кумылшупшмашыжым ылыжтыше амалым пуат. Нуно шуко тўжем ий дене опытым погышо, осал чоялык дене темше улыт.

Илымет годым чонетым от эрыкте гын, тушто кугу туткарыш логалат, а тыште, мландымбалне, лишылет-шамыч молитвам лудмо олмеш тыйын лўмеш аракам йўаш тўнгалыт.

Протоиерей Димитрий СМЕРНОВ

КУГЕЗЕ-ВЛАКЫН КУМАЛМЫШТ ЮМО ДЕКЕ ПӨРТЫЛТЕН

1980-ше ийлаште лийше ты историйым врач-гинеколог Наталья ўмыржō мучко шарнен да моло пациентше-влаклан каласкален.

Самырык пōръемым гинекологын кабинетышкыже шўкен пуртышо ўдырамашым олаште чылан паленыт. Ирина Михайловна обкомышто пашам ыштен, портретше Чап онгаште кечен, фотожо верысе газетыште эре койын.

– Ида лўд, тиде мыйын водителем. Толик, кутырен келшымына семынак ыште да машинаш каен шич, – кўштен каласен ўдырамах.

Толик мотор кугу шкатулкым почын да ўстембак рубин, изумруд, бриллиант дене чолгыжшо шōртнō ўзгар-шамычым опталын. Икмыняр жап чылан йылмыдыме лийын шогеныт, вара Ирина Михайловна ойлаш тўгалын:

– Чыла налза. Мый денем ида ўчаше, мый консультацийыштыда пашам ыштыше чыла ўдырамашлан француз ужгам налын пуэн кертам. Тольык мыланем ава лияш полшыза! Мыйым эмлыза! Йочана ок лий гын, марием еш гыч лектын кая. Самырыкем годым азам кудалтенам, а ынде мўшкырагын ом керт. Палем, шке титакан улам. Медик-влак тунам шижтареныт, но ўшанен омыл. Йолташ ўдырем-шамыч икшывыштылан сўаным ыштат, кова лияш ямдылалтыт, а мый Маркс, Энгельс да Ленин дене пырля ўмырем мучашлем мо?

Вара Ирина Михайловна шортын колтен да ойжым умбакыже шуен:

– Нигунам нигōм сōрвален омыл, мый дечем кызытат чылан лўдыт, палем, шенгечем мыйым «танк в юбке» маныт, а тендан ончылан сукалтен шинчаш ямде улам, кузе-гынат мыланем полшыза.

Тудо уло илыш корныжым почын. Кузе кресаньык ешыште кушкын, акажын тошто ботинкыжым чиен, олашке тунемаш толын. Конкурс почеш заочный отделенийышкат пурен кертын огыл, сандене кечывалым заводушто ыштен, ончыкыжым экзаменыште лийшаш материалым йўд еда наизусть тунемын. Вес ийын педвузысо исторический факультетыш тунемаш пурен кертын, студентке-заочнице лийын. Шонго кува дене пачерым айлен илен, школышто пионервожатыйлан пашам ыштен, эше марксизм-ленинизм факультативыш тунемаш коштын. Вара школышто историйым туныктен, карьерже райком секретарьын польшкалышыж гыч тўгалын да обком пашаен марте кушкын. Тудо, чон корштен, мутшым умбакыже шуен:

– Шоненам: илышыште чыла ыштен кертам: кōм шонем – пашаш налам, кōм шонем – паша гыч луктын колтем. А теве йочам ыштен ом керт. Нимогай партбилет, нимогай Чап онга огыт полшо. Йўдым пире гай урмыжмем шуэи. ўстембалне кийыше сōрастарыме ўзгар деч ида лўд, шолыштво огытыл. Марием ден когыньнан паша лектышна.

Порым ышташ шонен, врач тудлан ойым пуэн: «Те кугу ешыште кушкында, мастар педагог лийында, йоча-шамычын могай улмыштым сайын паледа. Йочам ашнаш налме нерген шонен огыдал?»

Тунам тидлан Ирина Михайловна өпкелалтын да лектын каен, но икмыняр жап гыч тудын илышыже сай велыш вашталтын. Марийже дене чон почын мутланеныт. Тўшкагудышто тараканан изи пōлемыште пырля илаш тўгалмыштым, мыняр неле-йōсым чытен лекмыштым, комсомол пашалан кōра азам кудалташ кўлмō нерген пырля кутырен келшымыштым шарналтеныт. Сулыкым ыштымыштым умыленыт да йыгыр йочам ашнаш налаш документым погеныт. Кок эргыштым шке шочшо гаяк йōратен шынденыт. Уло еш дене погынен, икана врач Наталья деке толыныт, тудлан пеледыш аршашым, а тысе чыла пашаенлан да ончыкылык ава-шамычлан ятыр пōлекым конденыт.

Пиалан ўдырамах ты ганат нимом шылтыде тура ойлен:

– Проститлыза, тунам чонемым ойго кўрыштын, сандене тыланда сыренам. Но ачам-авам, уло тукымем Юмылан ўшаныше лийыныт. А мыйым, самырык орадым, атеизм, власть, партий, карьер алгаштареныт... Тукымемын, кугезына-влакын кумалмышт мыйым Христосын Черкыж деке пōртылтен. Ме уло ешге ик кечын тынеш пуренна, ик тылзе гыч пелашем дене венчаялтынна. Господь шинчамым почын, сай ден осалым умылаш полшен. Теат тунам кўлешан ойым пуэнда, мыйже веле эше кўэмалтше лийынам. Кызыт рушарня еда Святой Чаше деке ешге ошкылмына годым мый Господынь пеш лишне улмышым да шкемын пиалан уллем сайын шижам.

Александра ГРИПАС

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
30	31					1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

🟡 – пища с растительным маслом
 🟢 – пища без растительного масла
 🟠 – разрешение на рыбу
 ✕ – полное воздержание от пищи
 🟣 – разрешение на рыбную икру
 🟤 – разрешение на вино
 🟡 – из трапезы исключается мясо
 🟠 – сплошные седмицы
 🟢 – постные дни
 🟤 – особое поминовение усопших

8 – Москвасе поро пиалан Матронушка аванан мощыжым мумо кече.

МАРТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

9 – Христос ончыч Толшо святой Иоанн пророкын вуйжым икымше да кокымшо гана мумо кече.

15 – Юмын Аван «Державный» иконыжын кечыже.

17 – Москвасе благоверный князь Даниилын кечыже.

18 – Симферопольын архиеп. святитель Лука исповедникын да Юмын Аван «Воспитание» иконыжын кечышт.

20 – Юмын Аван «Споручница грешных» иконыжын кечыже.

22 – Севастий ерыште орланыше 40 святойын кечыже.

25 – Свт. Григорий Двоеслов ден преподобный Симеон Новый Богословын кечышт.

27 – Юмын Аван Феодоровский иконыжын кечыже.

7, 14, 28 – Колышо-влакым уштымаш.

ЙОРАТЫМЕ МОЛИТВА КЕЛШЕН ИЛАШ ТУНЫКТА

Священниклан служитлыме годым тўрлыжат слиеда. Мый денемат икана тыгай случай лийын. Исповедьыш илалшырак ўдырамаш толын, икмыняр изирак сулыкшым луктын ойлен, чонжым туржшо йодышым пуэден. Мучашлан шкеак иктешлымашым ыштен:

– Икманаш, мыйын духовный илышем икшырымын эрта, чыташ лиеш. Но тебе шўжарем ден мыйын коклаште кугу умылыдымаш уло, тудым нигузе проститлен ом керт. Шкаланжак тыге каласенам: «Тидлан тыйым мландымбалне илышем годым веле огыл, колымекат проститлен ом керт». Мылам кеч-могай епитимьям пуэда гынат, шке шонымашем ом вашталте.

Мый тунам чылт ۆрын колтенам, пален омыл, мом каласаш. Ты ситуаций гыч кузе шот дене лекшашым шоналтенам да тыге манынам: «Палет, вет ынде тыланет «Отче наш» молитвам лудаш ок лий!» Тудо, шуйдарен, «Мола-а-ан?» манын йодын, да тўсшат вашталт каен.

– А тебе молан – тый шкендым шке тыгайыш шуктенат. «Отче наш» молитваште тыгай

корно уло: «Кудалте мемнан язык-шамычнам, весе-шамычын мыланна ыштыме языкштым кудалтымына гаяк». Кунам тидым Юмо деч йодаш тўнгалат, туге лектеш – тый шкендым шке каргет. Вет шўжаретым ны илымет годым, ны вес тўняште проститлен от керт гын, тугеже Юмо деч шкаланетат тидымак йодат. Сандене тылат ты молитвам лудаш пеш лўдыкшў.

– «Пылпомышто улшо мемнан Ачана» – мыйын эн йўратыме молитвам. Христианин ты молитва деч посна илен кертеш мо? – тургыжланен йодын ўдырамаш.

– Ты молитва деч посна илен кертше енгым христианинлан шотлаш ок лий. Мыят тыгак шонем, но тендан кокласе ситуацийыште мыланем ончылгоч шижтарыман, вет Юмо ончылно тендан верч мыланемат вашмутым кучаш логалеш, – умылтаренам тудлан.

– Тидын шотышто мыланем сайын шоналташ кўлеш, – манын

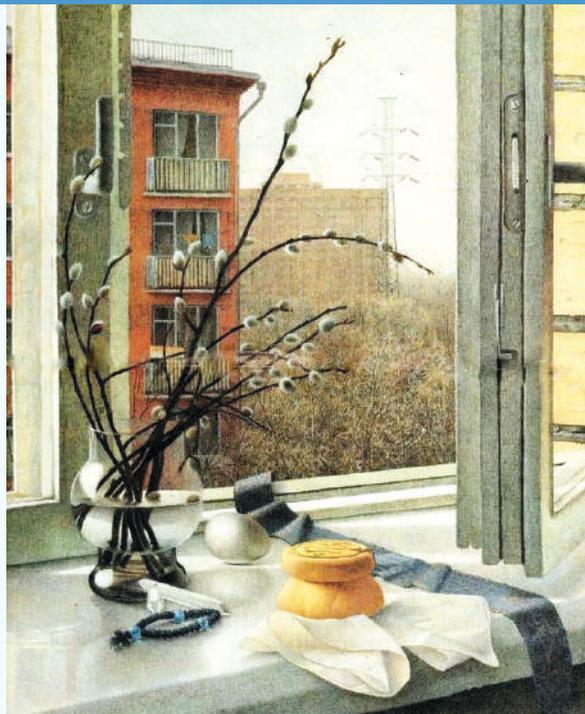
ўдырамаш да икмыняр жаплан ۆрдыжкў корангын.

Мый исповедьым умбакыже эртаренам, моло-шамычын сулык верч ۆкынымыштым колыштынам. Вара саде прихожанке уэш мый декем лишемын да каласен: «Мый «Отче наш» молитва деч посна илен ом керт, сандене шўжаремлан кызытак йынгыртышым да тудым проститлымем нерген каласышым. Ме лишыл жапыште вашлияш да чылажымат мутланен рашемдаш ойым пидна». Юмо полшымо дене ўдырамашын кумылжо тунам пушкыдемын.

Господьын тиде молитваже чынак чот шонаш таратыше. Илышыште ме енг-шамычым чаманена гын, Юмат мемнам чамана, енгын сулыкшым кудалтыме шотыштат тыгак. Вет «У Сугынышто» чылан лудынна: «Господь каласен: енг-влакын сулыкштым кудалтеда гын, Пылпомышысо Ачада тенданым кудалта. А енг-влакын сулыкштым огыда кудалте гын, Пылпомышысо Ачада тендан языкдам ок кудалте» (Мф. 6.14-15).

Протоиерей Олег СТЕНЯЕВ

КУАНЕН ЧИЯЛТЕНА

КУГЕЧЫМ ВУЧЕНА

Йүштө Кугыжаныш пытыш.
 Лумат пешак писын шулыш.
 Йүдвел кундеммыш поктен,
 Мардеж телым нангаен.
 Пүртүсна помыжалтеш,
 Кугечылан ямдылалтеш.
 Вүдэнгер лойгалт йога,
 Пешак писын йоргыкта.
 Мокта Юмым чыла чонан!
 Йонгалт тыят, черке чан!
 Ме Кугечым вучена,
 Ылыж кынеш Юмо Ачана!

Мария ЯКОВЛЕВА,
 Морко, Арын

ТУНЫКТЕН КАЛАСЫМЕ ОЙ

Икана самырык-влак туныктышышт дека миенытат, тыге йодыныт:

- Молан айдемем уда койыш пеш вашке авалта, а поро - пеш нелын, адакше көргеш пенгыдемдалт ок код?

- Пенгыде нөшмым кече йымалан кодеда, а черле нөшмым мландыш уреда гын, мо лиш? - йодын туныктышо.

- Рокыш логалдыме таза нөшмө кола, а үдымө шүкшү нөшмө кузе-гынат шыта, но садак сай

лектышым ок пу, - вавештеныт тунемшыже-влак.

- Лач тыге ег-влак ыштылыт шол: поро пашам шолып шуктымо да, тидын нерген молылан каласкалыде, чонышто тутто нөшмө семын куштымо олмеш, чылан палышт манын моктанен коштыт да тыгеракын кошартат. А шке ситыдымашыштым, сулыкыштым, моло дечын шылтен, чон пундашешышт шылтат. Туштыжо нуно вожым колтат, вара шүмышкө күзө семын керылтыт. Те, пагалымем-влак, ушан лийза, нигунам тыге ида ыште!

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ № 2078

Журнал лекме жап - 11.03.2026 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме. "Стринг" ИПФ ООО-што савыктыме. Адресше: 424007, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95, 101А корпус, 12-12А пöлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пöлем.
 Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Түн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев (иерей), Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
 КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**